

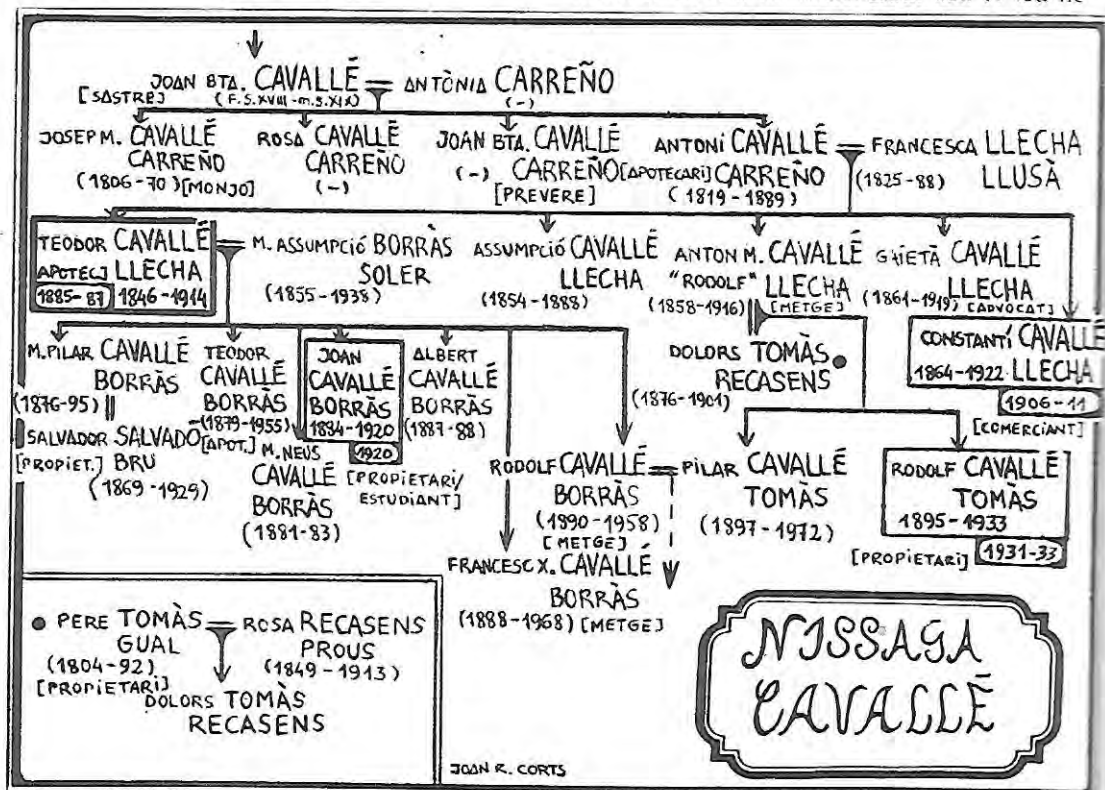
Els Cavallé: família riudomenca destacada

Joan R. Corts Salvat

I. LA NISSAGA CAVALLÉ

Sabem que l'avi patern de Teodor Cavallé Llecha, Joan Baptista Cavallé, vivia a la Plaça Major o de l'Església⁽¹⁾, número 30, era casat (Cf. l'arbre genealògic annex), sastre d'ofici i administrador del correu des de que Francisco Xavier Manzano, per les bones circumstàncies que concorrien en la seva persona i amb l'acord de l'Ajuntament el nomenà «administrador de la estifatilla de Riudoms, agregada de la de Reus»⁽²⁾, tot requerint els senyors Justícia i Ajuntaments que li guardessin tots els privilegis i exempcions que legalment li pertocaven.

Joan Baptista Cavallé i Antònia Carreño⁽³⁾ van tenir diversos fills dels quals en tenim notícies variables: Joan Baptista, prevere, que ja era mort el 1865; Rosa, vidua de Bonaventura Pujades; Antoni, apotecari; Josep M.⁽⁴⁾, monjo cistercenc exlaustrat l'any 1835 que capitanejà un escamot carlista per tal de protegir el monestir de Santes Creus. S'exilià al migdia de França. Fou rector de la parròquia Santes Creus (en aquest període conegué i tractà Josep Torras i Bages), confessor del monestir cistercenc femení de Vallbona de les Monges. Fra Josep M. nomenà com a un marmessor seu el seu ne-

Arbre genealògic de la nissaga Cavallé (f.s. XVIII - ms. XX) realitzat a partir d'informacions de la família Cavallé, AC, RCR-SD i AHMR. Les dates de dins dels quadres indiquen el període en què el membre de la família

bot Teodor Cavallé Llecha, el qual l'any 1913 feu donació al Museu de Vic de diversos objectes provinents de l'herència de l'oncle monjo i relatius a sant Bernat Calbó, per la qual cosa entrà indirectament en contacte amb el bisbe Torras i Bages. Dels dos altres fills del matrimoni Cavallé-Carreño no n'hem pogut saber res fins ara.

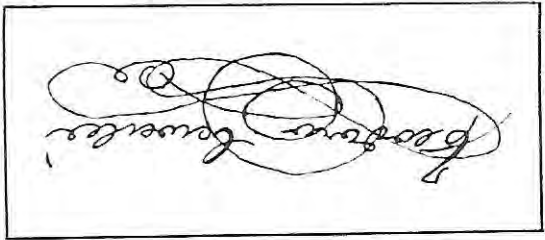
Antoni Cavallé Carreño, casat amb Francesca Llecha Llusà, exercí d'apotecari al carrer Major, núm. 32, (encara es recorda aqueta casa com a ca l'Apotecari). Sembla ser que és ell qui inicià aquesta tradició professional de la farmàcia a la família i per la qual la nissaga, en aquesta primera etapa, seria coneguda a Ríudoms. El matrimoni va tenir cinc fills⁽⁵⁾, quatre xiquets i una xiqueta: Teodor, el gran i el protagonista principal d'aquest estudi, Assumpció, Anton M., però Constantí, Galeta Cavallé Llecha estudià Dret i pels volts de 1890 es casà amb una reusenca, traslladant-se a viure a Reus. Constantí Cavallé Llecha, comerciant de vins de professió i conegut popularment pel «Tino», fou alcalde de Ríudoms en el període 1906-1911 i passà a establir-se posteriorment a la veïna població de Cambrils de Mar.

II. TEODOR CAVALLÉ LLECHA: VIDA I FAMILIA.

Teodor Cavallé nasqué a Ríudoms el dia 27 de febrer de 1846⁽⁶⁾, al carrer Major núm. 32, en el si d'una família benestant del poble. Realitzà estudis de farmàcia, com havia fet el seu pare i com ho continuà fent el seu fill homònim. De vegades a la documentació, Teodor Cavallé, també consta com a propietari, terratinent viticultor, si bé no devia posar una extensió considerable de terra amb vinya (no més de 5 ha.), ja que no consta entre els onze primers terratinents viticultors d'una relació on hi figuren els principals propietaris de terres amb aquest conreu del terme de Ríudoms, dels quals els tres primers són la marquesa de la Lapilla amb 18 ha. 87 a., Salvador Salvadó Muñté, consogre de Teodor Cavallé i que també seria alcalde de Ríudoms, 12 ha. 57 a. i Francesc Muntané Junoy, 11 ha. 23 a⁽⁷⁾.

Vers el 1874 es va casar amb M. Assumpció Borrás i Soler, noia antilliana nascuda el 21 de setembre de 1855⁽⁸⁾ a San Felipe de

Va morir a Ríudoms el 28 de novembre de l'any 1914 al seu domicili del carrer Major, 32, principal, a causa d'una grip⁽¹²⁾.

Signatura i rúbrica de Teodor Cavallé Llecha.

III. ACCIONS DE JOVENTUT

Teodor Cavallé Llecha probablement essent encara solter ja demostrà el seu interès per assumptes locals i la seva preocupació per temes de més abast que l'estrictament municipal, puix que s'han localitzat diversos articles que escrivé al «Diari de Reus» que així ens ho poden fer pensar. L'article titulat «Apuntes necrològics del Sr. Don Baltasar de Toda y de Tapies» (12-1-1867)⁽¹³⁾, sobre aquest notable polític ríudomenc de cal «Toda» i que vivia al carrer també dit del Toda i d'una relació on hi figuren els principals propietaris de terres amb aquest conreu del terme de Ríudoms, dels quals els tres primers són la marquesa de la Lapilla amb 18 ha. 87 a., Salvador Salvadó Muñté, consogre de Teodor Cavallé i que també seria alcalde de Ríudoms, 12 ha. 57 a. i Francesc Muntané Junoy, 11 ha. 23 a⁽⁷⁾.

Teodor Cavallé nasqué a Ríudoms el dia 27 de febrer de 1846⁽⁶⁾, al carrer Major núm. 32, en el si d'una família benestant del poble. Realitzà estudis de farmàcia, com havia fet el seu pare i com ho continuà fent el seu fill homònim. De vegades a la documentació, Teodor Cavallé, també consta com a propietari, terratinent viticultor, si bé no devia posar una extensió considerable de terra amb vinya (no més de 5 ha.), ja que no consta entre els onze primers terratinents viticultors d'una relació on hi figuren els principals propietaris de terres amb aquest conreu del terme de Ríudoms, dels quals els tres primers són la marquesa de la Lapilla amb 18 ha. 87 a., Salvador Salvadó Muñté, consogre de Teodor Cavallé i que també seria alcalde de Ríudoms, 12 ha. 57 a. i Francesc Muntané Junoy, 11 ha. 23 a⁽⁷⁾.

Vers el 1874 es va casar amb M. Assumpció Borrás i Soler, noia antilliana nascuda el 21 de setembre de 1855⁽⁸⁾ a San Felipe de

IV. L'OBRA MUNICIPAL DE TEODOR CAVALLÉ.

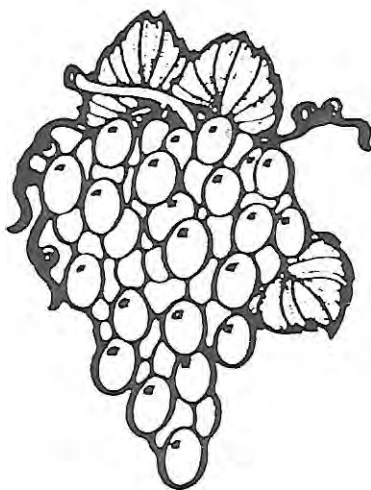
Teodor Cavallé fou alcalde-president de l'Ajuntament de la vila de Riudoms des del dia primer de juliol de l'any 1885 fins el dia 30 de juny de 1887⁽¹⁴⁾. Entrà a la Corporació municipal essent-ne l'alcalde, vinculat al partit liberal, i a més formà part de la Comissió d'Hisenda Municipal, la qual s'encarregava d'elaborar els pressupostos, arbitris, repartiments i comptes⁽¹⁵⁾. Alhora era també el president de la Junta del nou Cementiri Municipal, construït a la part alta del poble feia pocs anys. D'aquesta darrera Junta també en formava part el seu pare, l'apotecari Antoni Cavallé Carreño⁽¹⁶⁾.

Mentre ell va ser alcalde les relacions del poder civil encarnat per l'Ajuntament constitucional i el poder eclesiàstic local representat per la parròquia de sant Jaume Apòstol funcionaren normalment i estreta. El moment en què aquestes relacions poden ser qualificades com una mica tívants és quan el rector, Francesc Garravé, no pagà des de fa dos anys l'impost de consums (que gravava els articles de primera necessitat) d'un valor de 30 ptes., i diu que no ho fa perquè tampoc no ha cobrat cap honorari corresponent a la celebració de les festes dels Patrons de la vila, que per quatre festes li haurien pogut suposar uns ingressos totals de 140'75 ptes., quantitat molt superior a la dels consums que se li demana. L'Ajuntament transigeix amb la seva observació **«deseoso de que sigan inalterables las afectuosas y respetuosas relaciones que se vienen guardando entre las autoridades civil y eclesiástica de esta villa»** i declara les esmentades 30 ptes, com a partida fallida de l'impost de consums⁽¹⁷⁾. Per una altra banda el Consistori riudomenc aboca molts diners en qüestions diverses d'Església: contribueix amb 50 ptes. a la restauració de la imatge de sant Sebastià, patró de la vila⁽¹⁸⁾; es paguen 90 ptes. per drets dels **«cantores y músicos»** de l'orquestra de Reus que cantà els oficis religiosos de sant Sebastià i sant Antoni; s'ofereixen 80 ptes. al rector per contribuir a adobar l'armadura de la campana grossa de l'Església parroquial; es paga la meitat d'un nou batall per a aquesta mateixa campana; hom paga la cera de les funcions religioses que es realitzen, els panegírics o sermons de les festes patronals (25 ptes. cadascun d'ells); es gratifica els portadors del

tebernacle de sant Jaume i la carrossa de sant Sebastià a la processó de les Relíquies i del Corpus; es paguen les orquestres de les processons de les Relíquies, el sant Enterrament, sant Jaume i santa Anna; se serveixen refrescos en motiu de les festes patronals de la vila. Per acabar direm que la Corporació té per costum assistir als oficis religiosos i algunes vegades l'alcalde hi invita particularment als regidors.

També succeeix que quan s'han de gastar diners en compres, obres o serveis, es procura recórrer a establiments o persones vinculades amb els membres del Consistori del moment. Per exemple quan s'han d'adquirir botifarres d'estricnina per matar gossos de ningú es compren a Antoni Cavallé, farmacèutic i pare de l'alcalde; una de les vegades que s'ha de contractar un ajudant temporer de secretaria per la gran feina que s'hi ha acumulat es fa en la persona de Constantí Cavallé, aleshores estudiant i germà petit de l'alcalde⁽¹⁹⁾; o quan s'ha d'adobar la Casa Consistorial es contracta Antoni Ortiga Musoles, mestre d'obres i fill del regidor Antoni Ortiga Caparó⁽²⁰⁾.

En aquests anys s'instal·la un escorxadador provisional en un local, propietat de Vicent Anglès, situat a les Pletes de la vila, com a mesura higiènica obligant els tallers que ho vagin per al degollament i inspecció dels cap de bestiar⁽²¹⁾. Pel que fa a la construcció d'un nou escorxadador es practica el reconeixement d'un terreny per part de l'arquitecte provincial Francesc Barba⁽²²⁾. En relació a la qüestió sanitària i avançant-se a la possible anti

Retrat de Teodor Cavallé Llecha, molt possiblement l'únic que es conserva d'ell (AC).

bada de l'epidèmia de còlera que causa estralls per molts indrets es nomena una comissió de la qual hi forma part el propietari Pere Tomàs Gual per a que se n'encarregui de la recerca de recursos per lluitar-hi⁽²³⁾. Tenint en compte sempre aquest vessant sanitari, en aquesta època s'examina i s'aprova l'estudi, els planells, la memòria, el pressupost i els plecs de condicions facultatives i econòmiques sobre la distribució d'aigües, canalització d'aquestes per l'interior de la població i instal·lació de fonts (que ha fet també Francesc Barba) «considerando que la realización del proyecto de dicha obra es de reconocida utilidad para la salud pública, mayormente en los tiempos de epidemias que por desgracia estamos atravesando, puesto que de no realizarse y continuar discurriendo las aguas que abastecen la fuente pública por el cauze descubierto que atraviesa las calles de San Antonio y San Pablo, es un constante peligro para la salud de estos vecinos»⁽²⁴⁾. Per pagar aquesta costosa obra s'acordà utilitzar el dipòsit que hi ha a Madrid de la tercera part del 80% dels propis de la Vila, que suposa una quantitat de 14.400 ptes. El projecte costarà un total de 18.015'67 ptes. i el deficit es cobrirà mitjançant prestació personal. Només es tracta de demanar la transfe-

rència d'aquests diners al Ministeri de la Governació, cosa que serà lenta i llarga d'aconseguir⁽²⁵⁾. Amb aquesta obra, de retruc, s'acabaran els problemes que el rec que creta del Comú causa, ja que els carros i els animals el canvien de direcció tot sovint, envaint l'aigua el camí moltes vegades⁽²⁶⁾. Que l'aigua causés problemes en les vies de comunicació podia ser bastant corrent, en aquest mateix període l'alcalde de Vinyols i els Arcs diu que les mines que creuen el camí de Vinyols a Riudoms es conduïxin convenientment perquè no perjudiquin l'esmentat camí. Aleshores Salvador de Samà i de Torrents, marquès de Marianao, també membre del partit liberal i amic personal de la família Cavallé, proposà fer-se càrrec de la meitat del cost de les obres de construcció de sifons en aquells punts que els rees al descobert de les mines creuessin la carretera. L'Ajuntament llavors convocà les mines de l'Alqueria, els Catalans, els Rosaris i sant Magí perquè aportessin l'altra meitat del cost i aleshores l'Ajuntament adobaria el camí mitjançant la prestació personal⁽²⁷⁾. Un mes més tard l'obra a què s'ha compromès l'Ajuntament ja està en marxa i si algú vol redimir la prestació personal de peó ha de pagar 2 pessetes per dia i per carruatges 6 ptes. «que es lo que se gana regularmente en esta población»⁽²⁸⁾.

En aquest moment es continua i es clou l'expedient per vendre els tres solars que encara existeixen sense edificar per a «poder terminar el hermosteo de la plaza del Castillo», el qual projecte ja es va endagar l'any 1858. Ara dos dels tres solars els adquireix Antoni Massó Montagut per 814'58 ptes.⁽²⁹⁾

Finalment com a gran tema que es tracta mentre T. Cavallé és alcalde existeix la realització del tram de camí o carretera que va des de l'exconvent de sant Joan fins als Hostalets, el qual forma part de la carretera Reus-Mont-roig del Camp projectada i aprovada ja el 1873. Perquè aquest tram tiri endavant l'Ajuntament s'ha de fer càrrec de les expropiacions necessàries per aquest fi que costaren al voltant de les 9.000 ptes. Tots els terrenents acceptaren més o menys de bon grat les ofertes municipals, menys Gaietà Martí de Veciana, veí de Tarragona, contra el qual es decretà una expropiació forçosa⁽³⁰⁾.

L'u de juliol de 1887 l'alcalde resultà ser Antoni Ortiga Caparó, Teodor Cavallé hi continua essent com a regidor i s'adscriu a la comissió de Foment, encarregada de l'ornat públic, camins veïnals, aigües i mines. En la renovació de 1890 torna a ser regidor i entra a la Comissió d'Hisenda Municipal i a la Junta del Cementiri, igual que quan era ell alcalde. Continua essent a l'Ajuntament i en les mateixes comissions fins el primer de gener de 1894⁽³¹⁾.

V. TEODOR CAVALLÉ: DEFENSOR DE LA VITICULTURA⁽³²⁾.

Una altra faceta de T. Cavallé fou la de lluitador per la causa de la viticultura per tota la comarca i fins i tot fora d'aquesta. L'impost de consums era el blanc del malestar de tot el moviment de propietaris que representava i defensava Teodor Cavallé amb el seu activisme i el centre d'aquest activisme va ser Riudoms. En canvi, en anys anteriors, quan ell mateix era alcalde el pagament de l'impost de consums i cereals mai no va presentar cap problema per al municipi o bé per als contribuents que sortís de la normalitat tot i que la quota total i anyal per aquest concepte pujava la respectable suma de 27.291'19 ptes.

Suposem que ja es devia haver destacat particularment de jove interessant-se pel món vitícola, puix que ja el trobem que és enviat a Tarragona com a comissionat de l'Ajuntament el juliol de 1879 per tal que assistís a unes conferències sobre la fil·loxera, la primera de les quals té lloc el dia 13 del mes damunt dit. L'any 1882, el dia 30 d'abril, fou inaugurada oficialment a Tarragona l'Estació Vinícola i Enològica de la província de Tarragona, Teodor Cavallé Llecha fou un dels tres representants que en nom de l'Ajuntament hi assistí. Sens dubte l'any clau en aquest afer dels consums fou l'any 1893. El juny d'aquest any se celebrà a Riudoms una reunió d'alcaldes per tal de tractar del tema del malestar dels viticultors a causa de l'excessiva fiscalitat que lesionava llurs interessos i dels mitjans que podien aportar per combatre'ls. D'aquesta reunió degué sortir l'acord d'editar a Riudoms la revista «La Unión Agrícola», que era el «*órgano oficial de la Comisión de defensa de la Agricultura de la provincia de Tarragona*» donat que fou

el mateix Teodor Cavallé, que era regidor de l'Ajuntament de Riudoms, qui demanà autorització a l'alcalde per a la seva publicació el dia 23 d'agost de 1893. L'únic número que fins ara s'ha pogut localitzar d'aquesta revista és el tercer, corresponent al dia 1-X-1893, en el qual hi ha la continuació d'un article de T. Cavallé sobre l'impost de consums precisament. En aquest article fa una breu història de l'impost de consums al llarg de les seves diverses etapes i se'n queixa dient que a les ciutats «*les va mejor con el acomodaticio impuesto de consumos, que gravando casi exclusivamente a las especies agrícolas, hace que en realidad seamos los agricultores los que carguemos con aquel sambenito. De ahí viene el crecimiento de la riqueza en las poblaciones de importancia y el empobrecimiento en los pueblos rurales, cosa que a la postre traerá también la miseria y el malestar en las primeras*». Per tot això ell i el moviment d'agricultors estan «*dispuestos a consagrar algunos momentos de nuestra existencia, a robar algunas horas al sueño, para demostrar al Gobierno y al público la justicia de nuestra pretensión, combatiendo con razones a nuestro parecer irrefutables, un impuesto tan perjudicial a la agricultura como aborrecido por el sentido común*». També hi col·labora Cayetano Cavallé de Reus amb un article sobre la contribució. Interpretem que probablement es tracti del germà de Teodor, Gaietà, ja que aquest quan es va casar, als voltants de 1890, és traslladà a viure a Reus. A més l'administrador de la revista és Bonaventura Ribas Massó, propietari que és l'alcalde de Riudoms el 1893 precisament i August Vidal Perera, mestre de la vila, n'era el secretari.

La problemàtica de l'impost de consums degué preocupar tant la Corporació municipal de finals del s. XIX i començaments del segle XX, que fins i tot l'any 1902 elaborà un esborrany alternatiu amb una sèrie de reflexions per a la seva repartició més justa i equitativa entre el cos de contribuents⁽³³⁾.

VI. LA NISSAGA CAVALLÉ DESPRES DE TEODOR CAVALLÉ LLECHA.

La seva filla gran, M. Pilar⁽³⁴⁾, es casà amb Salvador Salvadó Bru «Ros», fill de Salvador Salvadó Munté, gran propietari de terres i ex-alcalde de Riudoms, tot i que M. Pilar morís jove de tifus. El seu fill Teodor Cavallé Borràs⁽³⁵⁾ va seguir amb la tradició de la farmàcia que la família ja arrossegava des de feia algunes generacions. Fou jutge muni-

cipal el 1930 i va morir solter. Joan Cavallé Borràs⁽³⁶⁾ també va morir jove (Cf. el quadre genealògic annex), solter, havia estudiat per capellà, era propietari agrari i la mort el sorprengué el mateix any que havia estat temporalment alcalde de l'Ajuntament de Riudoms. Francesc Xavier Cavallé Borràs «lo senyor Cavier» estudià medicina, fou alumne de l'Institut d'Oftalmologia Barraquer de Barcelona, especialitat que no pogué acabar per motius de salut, llavors es dedicà a la medicina general. Féu construir com a residència seva «La Soleiada», palauet amb reminiscències modernistes, al passeig de la carretera de sant Antoni. Es casà dues vegades, la primera amb Antònia Maresma Giménez i la segona amb Montserrat Creus Ventura, persona de tracte exquisit a la qual vaig conèixer i que hom diu que fou la primera dona aviadora de l'Estat espanyol. El fill més petit, Rodolf⁽³⁷⁾, per tant de ca l'Apotecari, es casà amb una cosina germana seva, Pilar Cavallé Tomàs (Cf. quadre genealògic) de cal «Toda». Aquest renom «Toda» existeix en la família Cavallé des que Anton M. «Rodolf» Cavallé Llecha s'esposà amb una filla de Pere Tomàs Gual el qual, l'any 1873, adquirí a Eduard de Toda i Albertos, nebot i hereu de Baltasar de Toda i de Tàpies, advocat resident a Barcelona, tots els béns que aquest posseïa a Riudoms: el Mas del Toda (a la partida de les Planes del Roquis», que el comprà per 62.500 ptes. i que estava hipotecat pel 15% del valor de compra; una altra finca a la partida els Sots que comprà per 5.000 ptes., també hipotecada pel 15% del seu valor⁽³⁸⁾ i, finalment, la casa de cal Toda del carrer del mateix nom per la suma de 16.000 ptes.⁽³⁹⁾ A partir d'aquest moment veurem mesclats el renom «Apotecari», retransmès per línia paterna, i «Toda», retransmès per línia materna, a la mateixa nissaga. Rodolf Cavallé Borràs també va ser metge, de malalties venèries de jove i de medicina general. Va ser jutge municipal els anys vint i fou el propietari del conegut «mas de l'Ulleres» a la partida del Mas de n'Albi. Per una altra banda, Rodolf Cavallé Tomàs⁽⁴⁰⁾, cosí-germà de l'anterior, va ser el primer alcalde republicà de Riudoms dels anys 1931 al 1933, any en què essent alcalde li sobrevingué la mort, aquest fet motivà que se li dedicués el nom d'un carrer a la barriada Massó, però en existir dos cosins germans amb el mateix nom i primer cognom i no

trobar-se especificat in situ a qui va dedicat concretament el carrer fa que existeixin moltes possibilitats de confusió.

VII. CONCLUSIONS.

Podem afirmar que ens trobem davant d'una de les nissagues que en els darrers segles ha tingut més pes específic a Riudoms. La prova més clara potser és que en la història contemporània han proporcionat a la vila quatre alcaldes (Cf. l'arbre genealògic de la nissaga), tres durant la Restauració i un en la II^a República. Aquest fet ens dóna indicis, com succeeix a molts altres llocs, que només membres de les famílies riudomenques més ben situades econòmicament, socialment i política (en el cas dels Cavallé diversificació econòmica a base de professions liberals, el comerç o bé les possessions agropecuàries; una posició social que s'atança al que seria l'antiga noblesa i un posicionament polític liberal) arribaren a tenir la possibilitat de governar a la Casa Gran, amb les repercussions que en tot ordre això podia suposar. Juntament amb la nissaga Salvadó «Ros», Llecha «Boter» i els Massó han proporcionat gran part de les pautes municipals durant molts decennis les quals han congriat el Riudoms actual.

J.R.C. i S.

NOTES:

- (1) Arxiu Històric Municipal de Riudoms. A partir d'ara AHMR. Doc. 1410. Any 1814.
- (2) AHMR. Doc. 882. 7 de febrer de 1815.
- (3) AHMR. Doc. 1410. Any 1814.
- (4) Cf. P. S.: Josep M. Cavallé Carreño in «Lo Floc», núm. 33, abril 1982, pàg. 20. El seu descendent A. Cavallé Maresma en publicà un estudi titulat *Una vocació mantinguda tota la vida*, en el Butlletí de l'Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus, núm. 40 (1947), pàgs. 470-472. Així mateix és autor d'un curtmetratge sobre la seva figura titulat «La vida d'un monjo».
- (5) Registre Civil de Riudoms. Secció Defuncions, passim, d'ara endavant RCR, SD. També l'Arxiu privat de Pilar Cavallé Cavallé, a partir d'ara AC. Vol-dria aprofitar des d'ací l'avinentesa per agrair la col.laboració de tota la família Cavallé, que no m'ha donat més que facilitats per fer aquest article.
- (6) AHMR, Doc. 1650. Any 1875. Padró d'habitants.
- (7) AHMR, Doc. 1379. Any 1880. «Repertimiento de 170'17 ptas. para el fondo provincial de defensa contra la filoxera».
- (8) AHMR, Doc. 1650. Any 1875. Padró d'habitants.
- (9) RCR. SD, vol. 20, f. 161.
- (10) RCR. SD, passim.

- (11) AHMR. Actes Municipals: 2 de juliol 1885, 25 de juliol 1886 i 24 d'octubre de 1886.
- (12) RCR. SD, vol. 16, f. 66.
- (13) P. S. publicà a «Lo Floc» núm. 24, juny 1981, pàg. 20, una petita biografia sobre Baltasar de Toda, basant-se gairebé exclusivament en aquest article necrològic de T. Cavallé.
- (14) AHMR. AM, 1 de juliol 1885. Quan començà la seva tasca a l'Ajuntament, la composició d'aquella era: T. Cavallé, alcalde-president; Joan Salvadó Badia, primer tinent d'alcalde; Jaume Banach Guinjoan, segon tinent d'alcalde i com a regidors: Salvador Salvadó Munté, Ramon Massó Bages, Ramon Llauredó Massó, Antoni Gras Massó, Josep Massó Capdevila, Marc Hortonedá Coll, Joan Guinjoan Mateu i Antoni Ortiga Caparó. El dia 5 de desembre de 1886 prenen possessió com a regidors en aplicació de la resolució d'un contenciós anterior: Pau Oriol Molons, Alexandre Virgili Pagès, Antoni Bertran Vidiella, Antoni Salvadó Pellicé i Bonaventura Domènech Papió en lloc de J. Massó, A. Ortiga, S. Salvadó, M. Hortonedá i J. Guinjoan.
- (15) AHMR. AM, 2 de juliol 1885.
- (16) AHMR. AM, ibidem.
- (17) AHMR. AM, 20 de desembre 1885.
- (18) AHMR. AM, 24 de gener 1886.
- (19) AHMR. AM, 24 de gener de 1886 i 2 de maig 1886.
- (20) AHMR. AM, 17 de gener 1886.
- (21) AHMR. AM, 5 de juliol de 1885.
- (22) AHMR. AM, 11 d'octubre 1885.
- (23) AHMR. AM, 5 de juliol 1885.
- (24) AHMR. AM, 4 d'octubre 1885.
- (25) AHMR. AM, ibidem.
- (26) AHMR. AM, 6 de desembre de 1885.
- (27) AHMR. AM, 2 de maig 1886.
- (28) AHMR. AM, 6 de juny 1886.
- (29) AHMR. AM, 14 de novembre 1886.
- (30) AHMR. AM, novembre de 1886 a juny de 1887.
- (31) AHMR. AM, 1887-94, passim.
- (32) Aquesta faceta de T. Cavallé m'esperonà a presentar una comunicació a les **Jornades sobre la viticultura de la Conca Mediterrània** (Tarragona, 17 al 20 de març de 1986) que portava per títol «**Crisi vitícola i crisi municipal, 1877-1911**», la qual està en premsa. Les dades d'aquest capítol les he extretes majoritàriament d'aquesta comunicació, si bé hi ha alguns aspectes modificats lleument.
- (33) Vegeu el meu article «**Suggeriments riudomencs respecte l'impost de consums, 1902**» in «**Lo Floc**», núm. 74, febrer 1986, pàgs. 4-6.
- (34) RCR. SD, vol. 9-19, f. 181.
- (35) RCR. SD, vol. 25, f. 17.
- (36) RCR. SD, vol. 17, f. 95.
- (37) RCR. SD, vol. 25, f. 84.
- (38) Escripura autoritzada pel notari Josep Pla i Soler de Barcelona amb data 30-V-1873. AC.
- (39) Escripura autoritzada pel notari Antoni Soler i Soler de Tarragona amb data 1-XI-1873. AC.
- (40) RCR. SD, vol. 19, f. 23 v.

